Euroopa Parlament
2014-2019

Kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon

2018/0318(NLE)

25.10.2018

***

SOOVITUSE PROJEKT

ettepaneku kohta võtta vastu nõukogu otsus Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti tegevust endises Jugoslaavia Makedoonia vabariigis käsitleva Euroopa Liidu ja endise Jugoslaavia Makedoonia vabariigi vahelise staatust käsitleva kokkuleppe sõlmimise kohta
(COM(2018)0611 – C8-0000/2018 – 2018/0318(NLE))

Kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon

Raportöör: Bodil Valero

Kasutatud tähised

*	nõuandemenetlus
***	nõusolekumenetlus
***I	seadusandlik tavamenetlus (esimene lugemine)
***II	seadusandlik tavamenetlus (teine lugemine)
***III	seadusandlik tavamenetlus (kolmas lugemine)

(Märgitud menetlus põhineb õigusakti eelnõus esitatud õiguslikul alusel.)

SISUKORD

lk

EUROOPA PARLAMENDI SEADUSANDLIKU RESOLUTSIOONI PROJEKT 5

EUROOPA PARLAMENDI SEADUSANDLIKU RESOLUTSIOONI PROJEKT

ettepaneku kohta võtta vastu nõukogu otsus Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti tegevust endises Jugoslaavia Makedoonia vabariigis käsitleva Euroopa Liidu ja endise Jugoslaavia Makedoonia vabariigi vahelise staatust käsitleva kokkuleppe sõlmimise kohta
(COM(2018)0611 – C8-0000/2018 – 2018/0318(NLE))

(Nõusolek)

Euroopa Parlament,

– võttes arvesse ettepanekut võtta vastu nõukogu otsus (COM(2018)0611),

– võttes arvesse [Euroopa Liidu ja endise Jugoslaavia Makedoonia vabariigi vahelise kokkuleppe eelnõu] (XXXXX/2018),

– võttes arvesse nõusoleku taotlust, mille nõukogu esitas vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 77 lõike 2 punktidele b ja d, artikli 79 lõike 2 punktile c ning artikli 218 lõike 6 teise lõigu punktile a (C8-0000/2018),

– võttes arvesse kodukorra artikli 99 lõikeid 1 ja 4 ning artikli 108 lõiget 7,

– võttes arvesse kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni soovitust (A8-0000/2018),

1. annab nõusoleku lepingu sõlmimiseks;

2. teeb presidendile ülesandeks edastada Euroopa Parlamendi seisukoht nõukogule, komisjonile, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele ning endise Jugoslaavia Makedoonia vabariigi valitsusele ja parlamendile.

SELETUSKIRI

a. Taust

Nõukogu otsusega on kavas heaks kiita Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti tegevust endises Jugoslaavia Makedoonia vabariigis käsitlev Euroopa Liidu ja endise Jugoslaavia Makedoonia vabariigi vaheline staatust käsitlev kokkulepe, nagu on ette nähtud Euroopa piiri- ja rannikuvalvet käsitlevas määruses (EL) 2016/1624.

Selles määruses nähakse ette mitmesugused võimalused, kuidas amet saab kolmandate riikidega koostööd teha. Staatusekokkuleppe mõte on anda õiguslikult siduv raamistik ameti nende operatsioonide kohta, kus täitevvolitustega rühmade liikmed lähetatakse kolmanda riigi territooriumile. Määruse (EL) 2016/1624 artikli 54 lõike 4 kohaselt tuleb liidul asjaomase kolmanda riigiga sõlmida staatust käsitlev kokkulepe, „kui vastavalt kavandatule lähetatakse Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti rühmad kolmandasse riiki tegevuseks, mis kätkeb endas täidesaatva võimu teostamist või kui kokkulepe on nõutav muude kolmandas riigis läbiviidavate tegevuste jaoks“.

Staatust käsitlev kokkulepe peaks hõlmama kõiki aspekte, mis on vajalikud ameti tegevuse korraldamiseks kolmandates riikides. Lisaks tuleks selles kindlaks määrata operatsiooni ulatus, tsiviil- ja kriminaalvastutus ning rühmaliikmete ülesanded ja volitused. Staatusekokkulepe peaks aitama tagada ka põhiõiguste täieliku järgimise ning eraldi kaebuste mehhanismi loomise, mida saaks kasutada juhul, kui operatsiooni käigus pannakse toime põhiõiguste rikkumisi.

Endise Jugoslaavia Makedoonia vabariigiga sõlmitav kokkulepe on järjekorras teine staatusekokkulepe ühe Lääne-Balkani riigiga, mille üle peetud läbirääkimised on lõpule viidud.

b. Raportööri seisukoht

Raportöör on seisukohal, et kolmandate riikidega tehtava koostöö raames ametlike, õiguslikult siduvate kokkulepete sõlmimine on vastupidiselt mitteametliku töökorra kokkuleppimisele otsustava tähtsusega, et tagada sellise koostöö läbipaistvus ning avalik kontroll ja demokraatlik järelevalve selle üle. Kõik Euroopa Liidu ja kolmandate riikide vahel sõlmitavad kokkulepped, mis käsitlevad Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti operatsioone, peaksid aga olema hoolikalt kaalutletud, andma lisaväärtust ning olema otstarbelt ja sisult rangelt vajalikud ja proportsionaalsed.

Staatusekokkulepete sõlmimine on oluline mitte ainult selleks, et tagada Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti ning kolmandate riikide operatiivkoostöö läbipaistvus ja vastutustundlikkus, vaid ka selleks, et tagada selge raamistik kolmandate riikidega koostööks juhtimise ELi välispiiride haldamisel. Staatusekokkulepped peaksid ka aitama tagada põhiõiguste kaitse ning rõhutada rühmade liikmete kohustust järgida kokkuleppe kohaldamisalas täielikult põhiõigusi ja -vabadusi, eelkõige õigust varjupaigamenetlustele, inimväärikust, piinamise ning ebainimliku ja alandava kohtlemise keeldu, õigust vabadusele, tagasisaatmise lubamatust ja kollektiivse väljasaatmise keeldu, lapse õigusi ning õigust era- ja perekonnaelule. Peale selle peaks nendes kokkulepetes sisalduma süsteemne kohustus luua ja kasutatavana hoida tõhus põhiõiguste rikkumisega seotud kaebuste esitamise mehhanism

vastavalt määruse (EL) nr 2016/1624 artiklile 72, mis tagaks õiguskaitse võimaluse koostööraamistikus korraldatavete operatsioonide ajal toime pandud põhiõiguste rikkumise korral.

Selleks et edaspidi hõlbustada ameti funktsionaalset ja nõuetekohast rakendamist kolmandate riikidega tehtavas koostöös, tuleb tulevastes lepingutes täielikult arvesse võtta ka põhiõiguste täielikku järgimist, andmekaitset ja eraelu puutumatust. Nõuetekohase vastutuse tagamiseks tuleb alati kindlustada rühmade liikmete rahuldav õiguslik seisund ning selged kriminaal-, tsiviil- ja haldusvastutuse reeglid. Mis puudutab tulevasi läbirääkimisi staatusekokkulepete sõlmimiseks, siis palub raportöör komisjonil enne läbirääkimiste alustamist alati läbi viia asjaomase kolmanda riigi inimõiguste ja põhiõiguste hindamise ning edastada hindamise tulemused kohe Euroopa Parlamendile.

Mis puudutab Euroopa piiri- ja rannikuvalvet käsitleva määruse arendamist kolmandate riikidega tehtava koostöö osas, siis rõhutab raportöör, et oluline on vältida koostöö laiendamist kolmandate riikidega, mis asuvad kaugemal neist riikidest, millel on ühine maismaapiir mõne ELi liikmesriigiga – kooskõlas ameti volitustega toetada liikmesriike ELi välispiiride haldamisel.

Pidades silmas tulevaste staatusekokkulepete sõlmimist kolmandate riikidega, kutsub raportöör komisjoni üles tegema viivitamatult kättesaadavaks ja avalikustama kõik dokumendid (kaasa arvatud staatusekokkuleppe eelnõu enne kokkuleppe sõlmimist), mis on vajalikud selleks, et parlament saaks teha oma institutsionaalset tööd ja algatada asjakohased nõusolekumenetlused vastavalt kodukorra artikli 99 lõigetele 1 ja 4 ning artikli 108 lõikele 7. Sellega tagataks nende kokkulepete läbipaistvus ning avalik kontroll ja demokraatlik järelevalve nende üle.

Kokkuvõttes leiab raportöör, et kavandatud staatusekokkulepe on kooskõlas komisjoni teatises esitatud näidiskokkuleppe sisu ja sätetega, nagu need peaksid sisalduma lõplikus kokkuleppes.

Kuna see kokkulepe jõuab rakendamisjärku, palub parlament Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ametil ennast kiiresti teavitada staatusekokkuleppe rakendamise käigus korraldatud meetmetest ja tuletab ametile meelde määruse (EL) 2016/1624 artikli 54 lõike 11 kohast kohustust: lisada oma aastaaruannetesse hinnang kolmandate riikidega tehtava koostöö kohta.

Ülaltoodut silmas pidades soovitab raportöör parlamendil nõukogu otsuse eelnõu teksti heaks kiita.